

УДК 338.48-6:502/504:640.4

DOI: 10.60022/3(6)-20S

Марусей Тетяна Володимирівна

кандидат економічних наук

доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна

Marusei Tetiana

Candidate of Economic Sciences

Associate Professor of the Department of tourism and hotel-restaurant business chair

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

ORCID: 0000-0002-1018-702X

СТАЛІ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Анотація. У статті розглядаються сталі практики у сфері гостинності як інструмент розвитку екологічного туризму. Визначено ключові аспекти екологічних стандартів у готельному бізнесі. Проведено аналіз географічного розподілу сертифікованих готелів в Україні та їхньої належності до міжнародних готельних мереж, що дозволило оцінити рівень впровадження практик сталого розвитку у вітчизняному готельному секторі. Розглянуто українську систему екологічного маркування «Зелений журавлик», яка використовується для позначення продукції та послуг, що відповідають екологічним вимогам і мають зменшений негативний вплив на довкілля. Здійснено порівняння системи екологічного маркування «Зелений журавлик» та міжнародної сертифікації Green Key. Визначено організацію діяльності еко-готелів, які виступають перспективною моделлю розвитку сфери гостинності та одним із дієвих інструментів підтримки екологічного туризму. Запропоновано показники екологічності готелю.

Ключові слова: сталий розвиток, сфера гостинності, готельне господарство, еко-готель, екологічний туризм, екологічна сертифікація, Green Key, ресурсозбереження.

SUSTAINABLE PRACTICES IN HOSPITALITY AS A TOOL FOR THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM

Abstract. The article examines sustainable practices in the hospitality sector as a tool for developing eco-tourism. Key aspects of environmental standards in the hotel business are identified. An analysis of the geographical distribution of certified hotels in Ukraine and their affiliation with international hotel chains is conducted, which made it possible to assess the level of implementation of sustainable development practices in the domestic hotel sector. It is determined that environmental certification is gaining popularity both among international operators and among Ukrainian hotels. The highest level of implementation of environmental standards is observed in regions focused on nature-recreational tourism, which confirms the important role of sustainable practices in the development of eco-tourism and increasing the competitiveness of accommodation establishments. The Ukrainian environmental labeling system "Green Crane" is considered, which is used to designate products and services that meet environmental requirements and have a reduced negative impact on the environment. In the field of hotel services, "Green Crane" can be used as a voluntary environmental benchmark for accommodation establishments that implement environmental practices. A comparison of the Green Crane eco-labeling system and the international Green Key certification was made. In international practice, environmental standards are an integral part of the business strategy of hotels and often determine their market position. They are based on clear regulatory requirements, regular audits and international certification. In Ukraine, environmental initiatives are mostly voluntary and implemented by individual enterprises. The organization of the activities of eco-hotels, which are a promising model for the development of the hospitality sector and one of the effective tools for supporting eco-tourism, is determined. The main purpose of its operation is to ensure a comfortable stay for guests with minimal impact on the environment. The hotel's environmental performance indicators are proposed.

Keywords: *sustainable development, hospitality industry, hotel industry, eco-hotel, ecological tourism, ecological certification, Green Key, resource conservation.*

Постановка проблеми. В умовах зростання екологічних викликів та популяризації принципів сталого розвитку особливого значення набуває розвиток екологічного туризму, який поєднує туристичну діяльність із збереженням природних ресурсів і підтримкою місцевих громад. Важливу роль у цьому процесі відіграє сфера гостинності, оскільки готельні підприємства є значними споживачами енергії, води та інших ресурсів. Впровадження сталих практик, зокрема ресурсозбереження, управління відходами, екологічної сертифікації та соціально відповідального управління, сприяє зменшенню негативного впливу на довкілля та підвищенню конкурентоспроможності закладів розміщення. Проте рівень їх впровадження в Україні залишається недостатнім, що зумовлює необхідність дослідження ролі сталих практик у сфері гостинності як інструменту розвитку екологічного туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика сталого розвитку туризму та екологізації діяльності підприємств гостинності активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних засад сталого туризму зробили українські вчені М. Дроботова [1], В. Красномоветь [1], Н. Мамонтенко [2], С. Мельников [4], Паньків [7], В. Бик [7], У. Новак [5, 6], А. Стойка [8], К. Горюнова [8] та інші. У працях зазначених авторів розглядаються питання формування туристичної політики на засадах сталого розвитку, екологізації туристичної діяльності, розвитку екологічного туризму та підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств. Особливу увагу приділено проблемам раціонального використання природно-рекреаційних ресурсів, впровадженню екологічних стандартів та розвитку відповідального туризму. Попри значну кількість наукових досліджень, питання впливу сталих практик у сфері гостинності на розвиток екологічного туризму в Україні потребують подальшого вивчення, особливо в контексті післявоєнного відновлення туристичної інфраструктури та адаптації до сучасних міжнародних стандартів.

Метою статті є дослідження сутності та особливостей впровадження сталих практик у сфері гостинності, а також визначення їх ролі та значення для розвитку екологічного туризму.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасних глобальних екологічних проблем, зокрема кліматичних змін, скорочення запасів природних ресурсів та підвищення рівня екологічної свідомості суспільства, особливої актуальності набуває інтеграція принципів сталого розвитку в різні сектори економіки. Однією з галузей, діяльність якої тісно пов'язана з використанням природних ресурсів і впливом на навколишнє середовище, є туризм та сфера гостинності. Упродовж останніх десятиліть туристична індустрія демонструє динамічне зростання, що супроводжується посиленням навантаження на природні екосистеми, збільшенням споживання енергетичних і водних ресурсів, а також зростанням обсягів утворення відходів. За таких умов особливо важливим стає пошук ефективних підходів до організації туристичної діяльності, які забезпечували б гармонійне поєднання економічних, екологічних і соціальних складових розвитку.

Ключову роль у реалізації засад сталого туризму відіграють підприємства сфери гостинності, оскільки вони формують значну частину туристичного продукту та створюють необхідні умови для перебування відвідувачів. Запровадження сталих практик у діяльність готельних підприємств сприяє не лише скороченню негативного впливу на довкілля, а й підвищенню якості обслуговування, посиленню конкурентних переваг та розвитку екологічно орієнтованого туризму.

Важливим елементом сталого розвитку туризму та сфери гостинності є екологічна відповідальність, що передбачає свідомий підхід підприємств до використання природних ресурсів, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, впровадження принципів сталого розвитку, раціональне природокористування, а також підтримку місцевих громад і збереження культурної спадщини. У зв'язку з цим екологізація туристичних послуг стає не лише проявом соціальної відповідальності бізнесу, а й важливим чинником підвищення його конкурентоспроможності. Екологічно відповідальна діяльність дедалі більше впливає на ринкові позиції туристичних підприємств і закладів гостинності, сприяючи формуванню позитивного іміджу, зміцненню довіри споживачів та підвищенню репутації компаній.

Сучасні споживачі туристичних послуг усе частіше враховують екологічну політику готелів, ресторанів, туристичних комплексів і транспортних компаній. Використання відновлюваних джерел енергії, впровадження систем сортування відходів, скорочення використання одноразового пластику, підтримка місцевих виробників та наявність екологічної сертифікації поступово перетворюються на важливі критерії вибору туристичних послуг.

В Україні процес впровадження екологічних стандартів у сфері готельного бізнесу поступово набуває все більшого поширення та значення. Незважаючи на те, що екологізація діяльності закладів розміщення ще не має комплексного та системного характеру на рівні всієї галузі, спостерігається

стійка тенденція до зростання кількості підприємств, які впроваджують принципи сталого розвитку та екологічно відповідальні практики. Зокрема, українські готелі дедалі активніше впроваджують заходи з енергозбереження, раціонального використання водних ресурсів, сортування та переробки відходів, скорочення використання одноразових матеріалів, а також реалізують програми екологічної освіти персоналу та гостей.

Важливим чинником розвитку екологічної відповідальності у вітчизняному готельному секторі є орієнтація на міжнародні стандарти та практики сталого управління. У зв'язку з цим все більше українських закладів розміщення долучаються до міжнародних програм екологічної сертифікації, серед яких особливе місце займає програма Green Key. Отримання такого сертифіката підтверджує відповідність діяльності готелю визначеним екологічним критеріям та свідчить про його прагнення до зменшення негативного впливу на довкілля. Крім того, участь у міжнародних сертифікаційних програмах сприяє підвищенню якості обслуговування, зміцненню репутації підприємства, зростанню довіри з боку споживачів та підвищенню конкурентоспроможності на національному й міжнародному туристичних ринках.

Інформаційною основою дослідження стали дані офіційного міжнародного ресурсу програми Green Key, який містить актуальну інформацію щодо сертифікованих засобів розміщення, їхнього місцезнаходження, категорії, а також термінів дії виданих сертифікатів. Використання офіційних даних забезпечило достовірність та актуальність проведеного аналізу. Проведений аналіз дозволив оцінити сучасний рівень впровадження екологічних практик у готельному секторі України, виявити основні тенденції розвитку екологічної сертифікації та визначити перспективи подальшого поширення принципів сталого розвитку у сфері гостинності.

Таблиця 1

Готелі України, сертифіковані за міжнародною екологічною програмою
Green Key (станом на травень 2026 р.)

Назва закладу	Місто	Термін дії до	Готельна мережа
Apartel Uzhhorod	Ужгород	22.12.2026	–
Apartel Skhidnytsya	Східниця	19.03.2027	–
Apart-Hotel Beskyd Suites	с.Поляниця	30.03.2027	–
HAY boutique hotel & SPA	с. Поляниця	19.03.2027	–
Ibis Kyiv Beresteiska	Київ	10.08.2026	Accor Hotels
Mountain Residence Wellness & SPA	с. Поляниця	19.03.2027	–
Holiday Inn Kyiv	Київ	05.11.2026	IHG (InterContinental)
Glacier Premium Apartments	Буковель	01.12.2026	–
Radisson Blu Hotel, Kyiv City Centre	Київ	09.12.2026	Radisson Hotel Group
Ibis Lviv Center Hotel	Львів	14.11.2026	Accor Hotels
Adagio Kyiv Beresteiska Apart-Hotel	Київ	17.10.2026	Accor Hotels
Hotel Hvoia	с. Поляниця	30.03.2027	–
Ibis Kyiv City Center	Київ	10.08.2026	Accor Hotels
Twins Hotel & SPA	с. Поляниця	14.03.2027	–
Hotel Bukovel	с. Поляниця	09.03.2027	–
Ibis Kyiv Railway Station	Київ	10.08.2026	Accor Hotels
Shelter Apart Hotel	с. Поляниця	30.03.2027	–
Ibis Styles Lviv Center	Львів	05.11.2026	Accor Hotels
Radisson Blu Resort, Bukovel	Яремче	01.09.2026	Radisson Hotel Group
Tavel Hotel & SPA	с. Поляниця	30.03.2027	–
Fairmont Grand Hotel Kyiv	Київ	19.03.2027	Accor Hotels

Джерело: складено автором на основі [9]

Результати аналізу таблиці демонструють поступове поширення принципів сталого розвитку в готельному секторі України. Станом на момент дослідження сертифікат Green Key мали 21 заклад розміщення, при цьому найбільша їх концентрація спостерігається в Карпатському туристичному регіоні, зокрема у Поляниці, Буковелі, Яремчі та Східниці, де розташовано 12 сертифікованих готелів, що становить 57,1 % від загальної кількості досліджуваних об'єктів. У столиці України функціонує 7 сертифікованих закладів (33,3 %), тоді як у Львові таких об'єктів налічується 2, або 9,5 %. Дослідження структури сертифікованих готелів за належністю до готельних мереж показало, що майже половина закладів (47,6 %) є частиною міжнародних готельних операторів, серед яких представлені мережі Accor

Hotels, Radisson Hotel Group та IHG. Водночас дещо більшу частку становлять незалежні готелі – 52,4 % від загальної кількості сертифікованих об'єктів. Найбільш активно екологічні стандарти впроваджує мережа Accor Hotels, до складу якої входять 7 сертифікованих готелів, що становить третину (33,3 %) усіх закладів, відзначених сертифікатом Green Key в Україні.

Отримані результати підтверджують зростання зацікавленості у впровадженні екологічних стандартів як серед міжнародних готельних брендів, так і серед вітчизняних незалежних підприємств сфери гостинності. Особливо високий рівень поширення екологічної сертифікації характерний для регіонів із розвиненим природно-рекреаційним потенціалом, де питання збереження довкілля є важливою складовою туристичної діяльності. Це свідчить про те, що впровадження сталих практик стає важливим інструментом розвитку екологічного туризму, підвищення якості туристичних послуг та зміцнення конкурентних позицій закладів розміщення на туристичному ринку [9].

Вагоме значення у поширенні принципів екологічної відповідальності в індустрії гостинності мають також національні програми екологічної сертифікації. Однією з таких ініціатив в Україні є екологічне маркування «Зелений журавлик», яке спрямоване на заохочення закладів розміщення до впровадження природоохоронних заходів та підвищення рівня екологічної відповідальності у їхній діяльності. Дана система екологічного маркування використовується для ідентифікації продукції та послуг, що відповідають встановленим екологічним критеріям і характеризуються зниженим негативним впливом на навколишнє середовище. Водночас «Зелений журавлик» виступає важливим інструментом популяризації екологічно відповідального споживання та впровадження принципів сталого розвитку в різних сферах економіки.

Основною метою екологічного маркування є інформування споживачів про екологічні характеристики товарів і послуг, сприяння свідомому вибору продукції, безпечної для довкілля, а також стимулювання підприємств до скорочення негативного впливу на природне середовище. Крім того, система підтримує розвиток екологічно орієнтованого виробництва та сервісу, створюючи додаткові мотиваційні механізми для впровадження сучасних природоохоронних технологій.

У сфері готельного господарства маркування «Зелений журавлик» може використовуватися як добровільний інструмент підтвердження екологічної відповідальності закладів розміщення. Готелі, які орієнтуються на принципи сталого розвитку та прагнуть відповідати екологічним вимогам, впроваджують комплекс заходів, спрямованих на збереження природних ресурсів і зменшення екологічного навантаження. Серед таких заходів особливе місце займають енерго- та водозбереження, організація систем роздільного збору відходів, скорочення використання одноразових пластикових виробів, застосування екологічно безпечних мийних і чистячих засобів, а також підтримка місцевих виробників через закупівлю продукції та послуг у регіональних постачальників.

Для України екологічне маркування «Зелений журавлик» має важливе практичне та соціально-економічне значення. Його впровадження сприяє формуванню екологічної культури серед підприємств і споживачів, стимулює розвиток екологічного та сільського туризму, підтримує поширення принципів сталого розвитку в індустрії гостинності та наближає національні стандарти до європейських екологічних практик. Крім того, використання екологічного маркування позитивно впливає на репутацію підприємств, підвищує рівень довіри клієнтів та формує конкурентні переваги на туристичному ринку, де екологічна відповідальність стає дедалі важливішим критерієм вибору послуг [10].

Екологічне маркування «Зелений журавлик» виступає важливим механізмом стимулювання екологічно відповідальної діяльності та поширення принципів сталого розвитку. Його застосування сприяє підвищенню рівня екологічної свідомості, заохочує підприємства до впровадження природоохоронних заходів і підтримує розвиток бізнесу, орієнтованого на дбайливе використання природних ресурсів, зокрема у сфері гостинності. Для більш детального розуміння особливостей національного та міжнародного підходів до екологічної сертифікації доцільно провести порівняння системи екологічного маркування «Зелений журавлик» із міжнародною програмою сертифікації Green Key, що представлено в таблиці нижче.

Таблиця 2

Порівняльна таблиця системи екологічного маркування «Зелений журавлик»
та міжнародної сертифікації Green Key

Порівняльна характеристика	Екологічне маркування «Зелений журавлик»	Міжнародна програма Green Key
Масштаб функціонування	Національна система екологічного маркування, що діє в межах України	Міжнародна програма екологічної сертифікації, представлена більш ніж у 60 країнах світу

Продовження таблиці 2

Об'єкти сертифікації	Товари та послуги різних категорій, включаючи заклади розміщення	Заклади сфери гостинності та туризму (готелі, хостели, кемпінги, туристичні комплекси)
Головне призначення	Сприяння поширенню екологічно безпечних товарів і послуг та розвитку відповідального споживання	Підтвердження відповідності діяльності закладів гостинності міжнародним екологічним стандартам
Основні параметри оцінювання	Відповідність екологічним вимогам, зменшення негативного впливу продукції та послуг на довкілля	Рациональне використання енергетичних і водних ресурсів, управління відходами, реалізація екологічної політики підприємства
Механізм моніторингу та контролю	Оцінювання здійснюється національними експертними організаціями відповідно до встановлених критеріїв	Передбачає регулярний аудит, моніторинг та перевірку відповідності міжнародним вимогам
Характер вимог до учасників	Добровільна участь із відносно гнучкими критеріями оцінювання	Стандартизовані та обов'язкові вимоги для отримання й підтвердження сертифіката
Репутаційний ефект	Сприяє зміцненню довіри споживачів та позитивного іміджу на національному ринку	Підвищує міжнародне визнання та конкурентоспроможність підприємства на світовому туристичному ринку
Рівень суспільного визнання	Відоме переважно серед українських споживачів і підприємств	Має високу впізнаваність та авторитет у міжнародній туристичній індустрії

Джерело: складено автором на основі [9; 10]

Система «Зелений журавлик» має важливе значення для розвитку екологічної культури в Україні, тоді як Green Key є більш комплексною та міжнародно визнаною сертифікацією, що забезпечує готелям високий рівень екологічної репутації на світовому ринку. Порівняння міжнародної та української практики показує суттєві відмінності у рівні системності та глибини впровадження екологічних стандартів. У міжнародній практиці екологічні стандарти є невід'ємною частиною бізнес-стратегії готелів і часто визначають їхню ринкову позицію. Вони базуються на чітких нормативних вимогах, регулярному аудиту та міжнародній сертифікації. В Україні екологічні ініціативи здебільшого мають добровільний характер і реалізуються окремими підприємствами. Проте спостерігається позитивна динаміка: зростає інтерес до екологічних рішень, розширюється співпраця з міжнародними організаціями, підвищується роль екологічного іміджу у конкурентній боротьбі.

Важливим елементом сучасних онлайн-платформ бронювання є інформування користувачів про екологічні та соціальні аспекти діяльності засобів розміщення. Позначка «Сертифікати сталого розвитку», яка відображається на платформі Booking.com, формується та публікується безпосередньо сервісом на основі інформації, отриманої від акредитованих сертифікаційних організацій, партнерських структур та інших верифікованих джерел. Власники засобів розміщення не здійснюють самостійного присвоєння зазначеного статусу на платформі, а його відображення є результатом процедури перевірки та інтеграції даних, що реалізується Booking.com у межах політики підтримки принципів сталого розвитку. Такий підхід спрямований на забезпечення прозорості інформації для споживачів туристичних послуг і сприяє поширенню практик екологічної, соціальної та економічної відповідальності в індустрії гостинності. Водночас наявність відповідної позначки виконує інформаційну функцію, надаючи користувачам можливість враховувати критерії сталого розвитку під час вибору засобу розміщення.

Подальший розвиток екологічних стандартів у готельній сфері України має значний потенціал. Основними напрямками вдосконалення є впровадження державних екологічних стандартів для готелів; стимулювання «зелених» інвестицій; розширення міжнародної сертифікації; розвиток екологічної освіти персоналу; популяризація екотуризму серед споживачів. У довгостроковій перспективі це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських готелів, інтеграції у світовий туристичний ринок та зменшенню негативного впливу туристичної діяльності на довкілля.

Світовий досвід розвитку готельної індустрії свідчить про те, що екологічна орієнтація діяльності закладів гостинності є одним із ключових чинників їхньої конкурентоспроможності. Впровадження принципів сталого розвитку, екологічних стандартів та ресурсозберігаючих технологій сприяє підвищенню привабливості готелів для туристів, зміцненню їхньої ринкової позиції та зростанню економічної ефективності. У більшості розвинених країн світу розвиток сфери гостинності дедалі більше базується на принципах екологічної відповідальності, раціонального використання природних ресурсів та мінімізації негативного впливу на довкілля.

В Україні екологічно орієнтовані засоби розміщення також поступово набувають популярності. Це зумовлено значним природно-рекреаційним потенціалом країни та зростанням попиту на екологічно відповідальні туристичні послуги. Водночас поширення еко-готелів стримується низкою чинників, серед яких важливе місце займає недостатній рівень впровадження міжнародних екологічних

стандартів і складність проходження процедури екологічної сертифікації. Екологізація діяльності готелів має не лише природоохоронне, а й соціальне значення. Використання органічних продуктів харчування, екологічно безпечних матеріалів та розміщення закладів у природному середовищі позитивно впливають на якість відпочинку, оздоровлення туристів і формування їхньої лояльності до закладу.

За сучасних умов ефективний розвиток готельного бізнесу неможливий без застосування стратегій управління, що ґрунтуються на принципах сталого розвитку. Важливими напрямками таких стратегій є підвищення якості послуг, модернізація інфраструктури, впровадження інноваційних технологій та екологічно орієнтованих управлінських рішень. У цьому контексті еко-готелі виступають перспективною моделлю розвитку сфери гостинності та одним із дієвих інструментів підтримки екологічного туризму. Еко-готель являє собою заклад розміщення, діяльність якого поєднує високий рівень сервісу з принципами екологічної відповідальності та сталого використання ресурсів. Основною метою його функціонування є забезпечення комфортного перебування гостей за умови мінімального впливу на навколишнє середовище.

Організація діяльності еко-готелів передбачає реалізацію комплексу екологічних, економічних і соціальних заходів. На етапі проєктування та будівництва враховуються вимоги енергоефективності, використання екологічних матеріалів і сучасних технологій ресурсозбереження. Важливе значення має також збереження природних ландшафтів, підтримання екологічної рівноваги та обмеження антропогенного навантаження на територію.

У процесі функціонування таких закладів особлива увага приділяється озелененню території, ощадливому використанню водних і енергетичних ресурсів, скороченню обсягів відходів та впровадженню принципів циркулярної економіки. Поряд із цим еко-готелі активно підтримують місцеві громади, сприяють збереженню культурної спадщини та формуванню екологічної свідомості серед персоналу і гостей.

Ефективність діяльності еко-готелів забезпечується комплексною системою управління, яка охоплює екологічний менеджмент, маркетинг, фінансове планування та логістичне забезпечення. Реалізація екологічної концепції дозволяє таким закладам зменшувати експлуатаційні витрати, підвищувати туристичну привабливість і формувати довгострокові конкурентні переваги. Еко-готелі є важливим елементом туристичної інфраструктури, що сприяє розвитку екологічного туризму та підвищенню привабливості регіонів. Їх функціонування відповідає принципам сталого розвитку, забезпечує збереження природних ресурсів, підтримує місцеві громади та формує конкурентні переваги територій завдяки зростанню попиту на екологічно відповідальні туристичні послуги [6].

Основними ознаками екологічності засобів розміщення є використання безпечних для довкілля матеріалів, впровадження маловідходних технологій, застосування екологічно чистої продукції в ресторанному господарстві, а також дотримання принципів відповідального природокористування. Екологічна діяльність сучасних готельних підприємств ґрунтується на системі міжнародно визнаних критеріїв сталого розвитку, які визначають основні вимоги до екологічного менеджменту, соціальної відповідальності та ефективного використання ресурсів (рис. 1).

Рівень екологізації засобів розміщення визначається за основними та додатковими показниками. До основних належать споживання води й енергії, використання природних ресурсів, обсяги викидів і відходів, а також вплив діяльності підприємства на довкілля. Додаткові показники охоплюють використання екологічно безпечних мийних засобів, відновлюваних джерел енергії, систем сортування відходів, енергозберігаючих технологій, місцевих продуктів харчування та заходів щодо економії води. Сукупність зазначених показників дає змогу комплексно оцінити екологічну ефективність засобів розміщення та визначити рівень їхньої відповідності сучасним принципам сталого розвитку й екологічного туризму.

Основні показники, які характеризують екологічність засобів розміщення	• споживання води;
	• споживання енергії;
	• атмосферні викиди, спричинені споживанням енергії;
	• використання природних ресурсів (вплив на довкілля, спричинений обсягом спожитого паперу, канцелярського приладдя, мийних засобів, обладнання та інших матеріалів);
	• структура використання відновлюваних/невідновлюваних ресурсів, використанням сировини);
	• вплив хімічних засобів на довкілля та здоров'я;
	• викиди до атмосфери;
	• викиди у воду;
	• обсяг відходів;
	• пожежі, аварії та інші надзвичайні ситуації;
додаткові показники екологізації засобів розміщення	• використання нетоксичних мийних засобів та прального порошку;
	• виготовлення на 100 % з базових рушників і напінників;
	• обмеження паління на території підприємства готельного господарства;
	• використання відновлюваних джерел енергії;
	• устаткування із перероблення відходів;
	• можливість гостей відмовитись від заміни використаних рушників для економії споживання води;
	• енергоощадне освітлення;
	• надання еко-автомобілів для перевезення гостей з місця прибуття чи в інших цілях;
	• використання власне вирощених або місцевих продуктів для організації харчування відвідувачів;
	• можливість використання одноразового посуду;
	• повторне використання води з кухонь, номерів та інших приміщень для саду та ландшафтного дизайну.

Рис. 1. Показники екологічності готелю
Джерело: сформовано автором на основі [1; 5]

Висновки. Отже, сталі практики у сфері гостинності є важливим інструментом розвитку екологічного туризму та невід'ємною складовою сучасної туристичної індустрії. Їх впровадження забезпечує раціональне використання природних ресурсів, зменшення негативного впливу на довкілля, підвищення якості туристичних послуг і зміцнення конкурентних переваг підприємств. Основними напрямками реалізації сталих практик у діяльності готелів є ресурсозбереження, управління відходами, екологічна сертифікація, цифровізація процесів управління та підтримка місцевих громад. Застосування цих інструментів сприяє формуванню позитивного іміджу туристичних дестинацій та підвищує привабливість екологічного туризму для споживачів. Для України розвиток сталих практик у сфері гостинності має стратегічне значення в контексті післявоєнного відновлення туристичної галузі та інтеграції до міжнародного туристичного простору. Подальше впровадження принципів сталого розвитку сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національного туристичного продукту, розвитку екологічного туризму та досягненню цілей сталого розвитку на національному рівні.

Література

1. Дроботова М., Красномоветь, В. Інновації в засобах розміщення – проект розширення послуг в еко-готелі. *Економіка та суспільство*. 2024. №62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-31>
2. Мамонтенко Н. Сталий розвиток готельного бізнесу в Україні: стимули, перешкоди і найкращі практики. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №3 (54). С. 308-313. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-47>
3. Марусей Т.В. Імперативи еко-інноваційного розвитку готельного господарства. *Ефективна економіка*. 2023. №3. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1300/1310>
4. Мельников С., Лупашко А. Критерії оцінки сталого розвитку готелю в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2025. №76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-104>
5. Новак У. Екологізація готельного бізнесу: особливості сучасних тенденцій. *Український економічний часопис*. 2024. №7. С. 57-64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-7-9>
6. Новак У. П., Говда Г. А., Мандрик В. О. Екологічні ініціативи в готельному бізнесі: досвід України та подальші кроки. *Інфраструктура ринку*. 2025. № 82. С. 291-298. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct82-47>

7. Паньків Н., Бик В. Екологізація готельно-ресторанної сфери в контексті сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 2. С. 146-156. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-316-2-23>
8. Управління сталим розвитком індустрії туризму: монографія / А.В. Стойка, К.А. Горюнова. Київ : МДУ, 2024. 161 с.
9. Офіційний сайт міжнародної організації «Green key». URL: <https://www.greenkey.global>
10. Офіційний сайт органу екологічної сертифікації та маркування. <http://www.ecolabel.org.ua/>

References

1. Drobotova M., Krasnomovets, V. Innovatsii v zasobakh rozmishchennia – proekt rozshyrennia posluh v eko-hoteli. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2024. №62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-31>
2. Mamontenko N. Stalyi rozvytok hotelnoho biznesu v Ukraini: stymuly, pereshkody i naikrashchi praktyky. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. 2025. №3 (54). S. 308-313. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-47>
3. Marusei T.V. Imperatyvy eko-innovatsiinoho rozvytku hotelnoho hospodarstva. *Efektivna ekonomika*. 2023. №3. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1300/1310>
4. Melnykov S., Lupashko A. Kryterii otsinky staloho rozvytku hoteliu v umovakh didzhytalizatsii. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2025. №76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-104>
5. Novak U. Ekolohizatsiia hotelnoho biznesu: osoblyvosti suchasnykh tendentsii. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*. 2024. №7. S. 57-64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-7-9>
6. Novak U. P., Hovda H. A., Mandryk V. O. Ekolohichni initsiatyvy v hotelnomu biznesi: dosvid Ukrainy ta podalshi kroky. *Infrastruktura rynku*. 2025. № 82. S. 291-298. <https://doi.org/10.32782/infrastruct82-47>
7. Pankiv N., Byk V. Ekolohizatsiia hotelno-restoranoi sfery v konteksti staloho rozvytku. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2023. № 2. S. 146-156. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-316-2-23>
8. Upravlinnia stalym rozvytkom industrii turyzmu: monohrafiia / A.V. Stoika, K.A. Horiunova. Kyiv : MDU, 2024. 161 s.
9. Ofitsiynyi sait mizhnarodnoi orhanizatsii «Green key». URL: <https://www.greenkey.global>
10. Ofitsiynyi sait orhanu ekolohichnoi sertyfikatsii ta markuvannia. <http://www.ecolabel.org.ua/>

Отримано: 24.04.2026

Прийнято до публікації: 31.05.2026

Опубліковано: 01.06.2026